

Sygnatura akt III Nsm 466/22

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2023 roku

Sąd Rejonowy w Kole III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Agnieszka Pietruszka

Protokolant: st. sekr. sąd. Alicja Kleczkowska

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2023 roku w Kole

na rozprawie sprawy z urzędu

z udziałem I. P. oraz M. P. (1)

o ograniczenie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi M. i D. rodzeństwem P.

postanawia:

Ograniczyć I. P. oraz M. P. (1) władzę rodzicielską nad małoletnimi córkami: M. P. ur. (...) w K. oraz D. P. ur. (...) w K., przez zobowiązanie do współpracy z asystentem rodziny, wyznaczonym przez Gminny Ośrodek Pomocy (...) w K., przez okres co najmniej roku, od uprawomocnienia się orzeczenia.

Zobowiązać Gminny Ośrodek Pomocy (...) w K. do składania w terminie co 3 miesiące sprawozdań dotyczących sytuacji rodziny i udzielonej pomocy, przy czym termin pierwszego sprawozdania wyznaczyć na dzień 31 marca 2023 roku.

Zobowiązać uczestnika do kontynuowania leczenia odwykowego i zachowania abstynencji.

Kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

Sędzia:

Agnieszka Pietruszka

Sygnatura akt III Nsm 466/22

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25.11.2022 r. Sąd z urzędu wszczął postępowanie o ograniczenie M. P. (1) oraz I. P. władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi M. i D. rodz. P.. Przyczyną wszczęcia postępowania było pismo Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w K., z którego wynikało, iż M. P. (1) od dłuższego czasu nadużywa alkoholu oraz ma wyrok w zawieszeniu i dozór kuratora. Od lipca 2022 r. rodzina objęta jest wsparciem asystenta rodziny. I. P. jest w zaawansowanej ciąży i przebywa na zwolnieniu chorobowym. Potwierdziła, że mąż spożywa alkohol i wtedy dochodzi między nimi do kłótni. Ponadto, M. P. (1) izoluje żonę zamykając ją w domu lub odbierając jej klucze od samochodu, żeby nie mogła jechać np. do rodziców. Poza tym, M. P. (1) pod wpływem alkoholu celowo robi bałagan w domu, np. rozrzucając śmieci.

Z przeprowadzonego przez kuratora wywiadu środowiskowego wynikało, że M. P. (1) problem z alkoholem ma już od dawna. Za znęcanie się nad żoną został skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem

i w związku z tym oddano go pod dozór kuratora. Nałożono na niego także obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu. W grudniu 2021 r. Sąd nie uwzględnił wniosku kuratora o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności, ponieważ po tym, jak pod wpływem alkoholu dopuścił się przemocy wobec żony, małżonkowie zawarli ugodę, a M. P. (1) wyraził zgodę na podjęcie leczenia odwykowego. Uczestnik przyznawał, że pod wpływem alkoholu bywa impulsywny i wybuchowy, ale dzieci nigdy nie doświadczały przemocy, natomiast wielokrotnie były świadkami awantur domowych. Z ustaleń kuratora wynikało, że I. P. z domu rodzinnego wyniosła brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego. Uczestnicy kłócili się z tego powodu, ponieważ M. P. (1) zawsze był osobą pedantyczną. Rodzice uczestnika zarzucali, że I. P. często przebywa z dziećmi u swojej matki. Kurator w rozmowie z wychowawczynią starszej córki uczestników ustalił, że M. i D. nie zawsze są czysto ubrane, uczesane. Wychowawca słyszała wypowiedzi M. do innych dzieci o tym, że tata pije. Rodzice uczestnika wskazywali, że podłożem konfliktów pomiędzy uczestnikami jest także brak dbałości o dom ze strony synowej oraz kwestie finansowe. Uczestnik po rozpoczętej terapii zachowywał abstynencję. Starali się także stosować do wskazówek asystenta.

Uczestniczka – I. P. w piśmie z dnia 10.01.2023 r. wniosła o umorzenie postępowania z uwagi na brak podstaw do jego prowadzenia. W uzasadnieniu wskazała, że nie jest prawdą, aby M. i D. były zaniebywane, ponieważ poświęca dzieciom maksimum uwagi i troski. Wszelkie oszczerstwa kierowane pod jej adresem są wymysłem jej teściów, którzy widzą w niej złą żonę i matkę. Teściowie próbują również nastawiać przeciwko niej asystenta rodziny. Uczestniczka przyznała, iż jest zmuszona korzystać z pomocy rodziców, głównie swojej matki, ponieważ na pomoc teściów nigdy nie może liczyć. Teściowie, pomimo iż mieszkają „przez ścianę” nigdy nie proponują pomocy. W dniu 2.10.2022 r. uczestniczka urodziła córkę L.. Nawet wówczas, gdy była w ciąży i zachorowała, musiała zawozić starsze córki do swoich rodziców, ponieważ teściowie nie poczuli się do pomocy. U dziadków dziewczynki są szczęśliwe i świetnie się tam czują. Od teściów ciągle słyszy pretensje, że nie pomaga w gospodarstwie rolnym. Zarzucają jej także, że nigdy nie pracowała i nie dokładała się do domowego budżetu, co nie jest prawdą, albowiem gdy tylko mogła chodziła do pracy. Obecnie przebywa na urlopie macierzyńskim. W jej ocenie dobro dzieci nie jest w żaden sposób zagrożone.

Na rozprawie uczestnicy wnieśli o nieograniczanie im władzy rodzicielskiej nad dziećmi.

Sąd ustalił co następuje :

M. P. (2) (ur. (...)), D. P. (ur. (...)) oraz L. P. (ur. (...)) są dziećmi M. P. (1) i I. P.. Rodzina zajmuje część domu, a w drugiej części zamieszkują rodzice uczestnika oraz jego siostra z dwójką dzieci. Uczestnicy wraz z dziećmi mają do swojej dyspozycji trzy pokoje, kuchnię i łazienkę.

Wyrokiem z dnia 19.06.2020 r. Sąd Rejonowy w Kole uznał M. P. (1) za winnego tego, że w listopadzie 2019 r. niejednokrotnie będąc pod wpływem alkoholu znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją żoną bez powodu wszczynając awantury domowe podczas których wyzywał ją, krytykował, popychał, a nadto w dniu 24 listopada będąc w stanie nietrzeźwości uderzał ją kilkukrotnie, a także podduszał. Sąd wymierzył uczestnikowi karę ośmiu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres trzech lat. Jednocześnie Sąd oddał M. P. (1) pod dozór kuratora sądowego i zobowiązał go do przeproszenia pokrzywdzonej.

Przyczyną kłótni między małżonkami były również kwestie natury finansowej. Rodzice uczestnika zarzucali synowej, iż nie dokłada się do utrzymania domu, mimo, że I. P. pracowała. M. P. (1) oraz jego rodzice zarzucali uczestniczkę, iż zbyt często przebywa wraz z dziećmi, przez co zaniebduje obowiązki domowe. W tym okresie w domu często panował nieporządek. Podczas pobytu małoletnich w placówce edukacyjnej zauważano, iż M. i D. nie zawsze przychodzą w czystych rzeczach.

Postanowieniem z dnia 9.06.2021 r. Sąd nałożył na M. P. (1) obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu. Jego funkcjonowanie uległo wówczas krótkotrwałej poprawie, jednak po miesiącu uczestnik wrócił do nadużywania alkoholu. W lipcu 2021 r. uczestnik poddał się implantacji D., ale po kilku tygodniach „wszywkę” usunął. Przerwał również terapię. W tym okresie I. P. zgłaszała kuratorowi, że mąż nadal nadużywa alkoholu, pod wpływem którego wszczynają awantury, wyzywa ją i zakłóca nocny wypoczynek. W listopadzie 2021 r. Sąd nałożył na uczestnika obowiązek podjęcia przeciwalkoholowej terapii uzależnień, a w styczniu 2022r. M. P. (1) ponownie poddał

się wszczęciu środka przeciwalkoholowego i podjął indywidualną terapię w prywatnym gabinecie psychoterapii w K.. W konsekwencji jego zachowanie w tym czasie uległo krótkotrwałej poprawie, ale już w kwietniu „zapił” wszywkę. Od tego czasu coraz częściej nadużywał alkoholu. Pod jego wpływem stawał się wybuchowy, zaczepny, wszczynął kłótnie z żoną oraz z innymi członkami rodziny. Wdał się także w awanturę z siostrą, która wezwała policję na interwencję.

M. P. (1) nie wyrażał zgody na leczenie na oddziale odwykowym twierdząc, że nie pozwalają mu na to obowiązki w gospodarstwie oraz sytuacja rodzinna. Pod koniec lipca 2022 r. uczestnik miał kilkudniowy ciąg alkoholowy.

W lipcu 2022 r. rodzina rozpoczęła współpracę z asystentem rodziny. Powodem zainteresowania rodziną ze strony służb był przede wszystkim problem alkoholowy M. P. (1). Asystent rodziny bywał w środowisku z reguły dwa razy w tygodniu. Początkowo współpraca z uczestnikiem była trudna.

W sierpniu 2022 r. kurator zawodowy złożył ponownie wnioski o zarządzenie wobec M. P. (1) wykonania kary pozbawienia wolności. Od 21 września do 3 października uczestnik przebywał w stacjonarnej placówce leczenia uzależnień, którą opuścił na żądanie z powodu porodu żony, a także konieczności pomocy w gospodarstwie. W dniu (...) urodziła się mała L.. Rodzice przygotowali dla niej wyprawkę.

Na oddział leczenia uzależnień M. P. (1) wrócił w dniu 16 listopada. W trakcie pobytu na oddziale uczestnik korzystał z psychoterapii grupowej i indywidualnej oraz leczenia farmakologicznego. Główny cel, nad osiągnięciem którego pracował, to zwiększenie motywacji do leczenia. Uczestnik ukończył podstawowy program terapii i otrzymał zalecenia dalszego leczenia w poradni. M. P. (1) zachowuje abstynencję i kontynuuje terapię indywidualną.

Aktualnie uczestnicy wywiązują się z planu pracy z rodziną stworzonego wspólnie z asystentem. Między małżonkami nie dochodzi do stosowania przemocy. Zdarzają się jedynie kłótnie.

Małoletnia M. uczęszcza do „zerówki” w Przedszkolu Samorządowym we W.. Z powodu dalekowzroczności nosi okulary, a ponadto boryka się z atopowym zapaleniem skóry.

Małoletnia D. jest wychowanką grupy 5-latków. Małoletnia również ma zdiagnozowaną wadę wzroku- zez zbieżny. Obecnie zalecono dziewczynce noszenie okularów.

M. i D. na terenie placówki oświatowej są grzeczne, spokojne. Nie sprawiają problemów wychowawczych. M. bardzo dobry kontakt z rówieśnikami. Doskonale radzą sobie w codziennych czynnościach i są samodzielne. Dziewczynki regularnie uczęszczają do przedszkola oraz biorą udział we wszystkich odpłatnych zajęciach, tj. wycieczkach, wyjazdach do teatrzyków. Wychowawczynie mają dobry kontakt z obydwójgiem rodziców. Uczestnicy chętnie angażują się w życie i współpracę z placówką. Interesują się osiągnięciami edukacyjnymi córek. Małoletnie przychodzą do przedszkola zadbane, w czystych ubraniach. Opłaty za przedszkole są dokonywane systematycznie.

M. P. (1) ma wykształcenie średnie rolnicze. Prowadzi gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni 16,59 ha. W gospodarstwie prowadzony jest także chów trzody chlewnej.

I. P. przebywa na zasiłku macierzyńskim. Przed urodzeniem małej L. pracowała w sklepie. Otrzymywała wynagrodzenie na poziomie płacy minimalnej. Rodzina pobiera świadczenie wychowawcze "500+" na troje dzieci.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie : zeznań świadka M. S. k.36-36v, a nadto na podstawie dokumentów: wyroku Sądu Rejonowego w Kole z dnia 19.06.2020 r. w sprawie II K 41/20 k.5; postanowienia Sądu Rejonowego w Kole z dnia 22.12.2021 r. w sprawie II Ko 1652/21 k.6; wniosku kuratora z dnia 12.08.2022 r. k.9; protokołu z dnia 7.09.2022 r. w sprawie II Ko 1002/22 k.10; sprawozdanie z wywiadu środowiskowego z dnia 18.10.2022 r. k.13-14; odpisów skróconych aktów urodzenia k.22-24; opinii dyrektora przedszkola z dnia 16.12.2022 r. k.29; kopii świadectwa pracy z dnia 7.09.2021 r. k.30; kopii umowy o pracę z dnia 16.12.2021 r. k.31; dokumentacji medycznej k.33; kopii zlecenia k.34; kopii karty informacyjnej leczenia szpitalnego k.35.

Sąd zważył co następuje :

W przedmiotowej sprawie, Sąd z urzędu rozważał czy zachodzą przesłanki do ograniczenia I. P. i M. P. (1) władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi.

Zgodnie z art. 109 § 1 kpc jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, Sąd opiekuńczy wyda odpowiednie zarządzenie. Ingerencja Sądu na podstawie cytowanego przepisu powszechnie jest nazywana ograniczeniem władzy rodzicielskiej. Celem ograniczenia władzy rodzicielskiej jest ochrona dziecka w sytuacjach, gdy rodzice nie wypełniają właściwie obowiązków rodzicielskich. Przesłankami zastosowania art. 109 kro są zatem zagrożenie dobra dziecka oraz nienależyte wykonywanie władzy rodzicielskiej. Dla zastosowania cytowanego przepisu nie ma znaczenia rodzaj nieprawidłowego wykonywania władzy rodzicielskiej, w szczególności to, czy chodzi o typowy, powtarzający się przejaw wadliwego postępowania rodziców, czy też nieprawidłowości o charakterze wyjątkowym. W każdym jednak wypadku zagrożenie dobra dziecka powinno być poważne, przy czym przez nienależyte wykonywanie władzy rodzicielskiej należy rozumieć zarówno zawinione jak i niezawinione niewłaściwe postępowanie rodziców.

Zaznaczyć należy, że funkcjonowanie M. P. (1) zarówno jako ojca, jak i męża uwarunkowane jest dotyczącym go problemem alkoholowym. Stał się on również powodem zainteresowania rodziną ze strony służb socjalnych i nawiązania współpracy z asystentem rodziny. Uczestnik pod wpływem alkoholu dopuszczał się bowiem zachowań przemocowych względem żony, za co został skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Wprawdzie dzieci uczestników nigdy nie doświadczały przemocy fizycznej, lecz wielokrotnie były świadkami awantur. Trudno uznać, aby w takich warunkach małoletnie mogły prawidłowo wzrastać i rozwijać się. Okoliczność, iż dzieci są małe nie oznacza, że sytuacja domowa nie wpływa na nie i nie jest przez nie dostrzegana. Świadczy o tym choćby to, że małoletnie M. mówiła w przedszkolu do innych dzieci o tym, że tata pije. Z kolei I. P., jak sama przyznała, nie zawsze potrafiła utrzymać porządek w domu. W porównaniu z uczestnikiem, nieprawidłowości w postawie uczestniczki mają mniejszy ciężar gatunkowy, jednak także wymagają zrewidowania.

Celem ograniczenia władzy rodzicielskiej przewidzianego w art. 109 kro jest ochrona dziecka, wobec czego zastosowany przez Sąd środek oddziaływania powinien być jak najbardziej skuteczny. Przepis ten nie zawiera zamkniętego katalogu możliwych "zarządzeń opiekuńczych", i jak m.in. stanowi art. 109 § 2 pkt 1 kro sąd opiekuńczy może zobowiązać rodziców do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny. W realiach niniejszej sprawy, Sąd uznał, iż współpraca z asystentem rodziny (już nie tylko dobrowolna jak dotychczas) pozwoli zabezpieczyć sytuację małoletnich, a także zweryfikować, czy obecna sytuacja opiekuńczo-wychowawcza jest trwała i stabilna. Dodatkowo współpraca ta przyczyni się też do zmotywowania uczestniczki do utrzymywania porządku w domu i lepszego zorganizowania pracy w domowym gospodarstwie. Sąd określił zarazem okres tej współpracy na co najmniej rok, od uprawomocnienia się orzeczenia, uznając iż ten okres będzie wystarczający dla oceny czy poprawa funkcjonowania uczestników ma charakter stały i nie został dokonana jedynie na użytek toczącego się postępowania, a właściwie toczących się postępowań. W sprawie karnej wyznaczone jest bowiem posiedzenie w przedmiocie zarządzenia kary warunkowo zawieszanej, nadto na przełomie czerwca i lipca kończy się okres próby. Sąd miał więc na uwadze, aby współpraca z asystentem była kontynuowana także wówczas, gdy uczestnikowi nie będą groziły żadne sankcje karne.

Równocześnie na podstawie w/w przepisu Sąd zobowiązał uczestnika do kontynuowania leczenia odwykowego i zachowania abstynencji. Nie można bowiem tracić z pola widzenia, że w przeszłości M. P. (1) zdarzało się przerywać abstynencję i wracać do nałogu. Sąd miał też na uwadze, że zakończenie postępowania wykonawczego w sprawie karnej będzie wiązało się z wygaśnięciem nałożonego na niego obowiązku podjęcia przeciwalkoholowej terapii.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie cytowanych przepisów, orzeczono jak w pkt I postanowienia.

Z uwagi na nałożenie na uczestników obowiązku współpracy z asystentem, Sąd zobowiązał Gminny Ośrodek Pomocy (...) w K. do składania w terminie co 3 miesiące sprawozdań dotyczących sytuacji rodziny i udzielonej pomocy. Stosownie bowiem do art. 109 § 4 kro w przypadku, o którym mowa w art. 109 § 2 pkt 5 kro, a także w razie

zastosowania innych środków określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sąd opiekuńczy zawiadamia o wydaniu orzeczenia właściwą jednostkę organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, która udziela rodzinie małoletniego odpowiedniej pomocy i składa sądowi opiekuńczemu sprawozdania, w określonych przez sąd terminach. Ustalona częstotliwość składania sprawozdań pozwoli na bieżący wgląd w sytuację i sposób funkcjonowania rodziny uczestników oraz na ocenę efektywności podejmowanej z asystentem współpracy.

Sąd odstąpił od obciążenia uczestników kosztami postępowania, uznając że nie są w stanie ich ponieść ze względu na aktualną sytuację rodzinną (art.102 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc).

Sędzia Agnieszka Pietruszka